

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/58/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3821202170
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3821202170.3

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudcov JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Radoslava Svitana, PhD. vo veci starostlivosti o maloleté deti O. W., narodeného XX.XX.XXXX a O. W., narodeného XX.XX.XXXX, v konaní zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny D., deti rodičov: matky B. E. W., narodenej XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/XX, D., právne zastúpenej advokátkou C. N. F., so sídlom T. XX/X, D. a otca F. W., narodeného XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/XX, D., právne zastúpeného advokátkou C. M. E., so sídlom E. XX, Q. U. T., o úpravu styku otca s maloletými deťmi, o odvolaní matky maloletých detí proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, zo dňa 7. októbra 2022, č. k. 6P/25/2021-288, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku VII., vo vzťahu k matke maloletých detí p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom schválil uzavretú rodičovskú dohodu v znení (výrok I.): Otec maloletých detí M. W., nar. XX.XX.XXXX je oprávnený stretávať sa s mal. O. každú stredu v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a každý párný víkend v čase od piatku od 15.00 hod. do soboty do 18.00 hod. (výrok II.), otec maloletých detí M. W., nar. XX.XX.XXXX je oprávnený stretávať sa s mal. O. každú stredu v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a každý párný víkend v čase od piatku od 15.00 hod. do 18.00 hod. a od soboty od 9.00 hod. do 18.00 hod. (výrok III.), počas Vianoc otec maloletých detí M. W., nar. XX.XX.XXXX je oprávnený stretávať sa s mal. O. a mal. O. každý párný rok od 25.12. od 9.00 hod. do 18.00 hod. kedy si mal. deti prevezme pred bytom matky a po styku pred bytom matky mal. deti odovzdá (výrok IV.), matka je povinná maloleté deti na stretnutie s otcom riadne pripraviť a v určenom čase ich otcovi odovzdať pred svojim bytom (výrok V.). Zároveň súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 31.01.2022, sp. značka 6CoP/2/2022-124, právoplatným dňa 15.02.2022, v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi (výrok VI.) a priznal štátu nárok na náhradu trov konania voči matke a otcovi maloletých detí v rozsahu po 50 % (výrok VII.). Svoje rozhodnutie právne posúdil podľa § 24, § 25, § 26, § 25 ods. 1, 2, § 36 ods. 1 Zákona o rodine a čl. 4 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že za súhlasu kolízneho opatrovníka rodičia na pojednávaní dňa 07.10.2022 uzatvorili rodičovskú dohodu. Súd prvej inštancie predmetnú dohodu schválil a uviedol, že v súvislosti s vykonaním dôkazu - znaleckého dokazovania vznikli štátu trovy vo výške 1 056,58 eura, nárok ktorých súd štátu priznal voči matke a otcovi maloletých detí v rozsahu po 50 % s odkazom na čl. 4 základných princípov CSP a § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) platného do 30.06.2016. Uviedol, že nakoľko bola uzatvorená a schválená dohoda v prospech maloletých detí, považuje za spravodlivé, aby sa na trovách konania štátu podieľali rodičia každý v polovici. Uviedol, že o výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. V zákonom stanovenej lehote proti výroku VII. tohto rozsudku podala odvolanie matka maloletých detí, v ktorom uviedla, že podáva odvolanie z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. h) CSP, teda z dôvodu, že rozhodnutie prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Má za to, že súd voči nej nesprávne priznal štátu nárok na náhradu trov v rozsahu 50 %. Uvedené rozhodnutie je v rozpore so zásadami konania súdu vo veci maloletých detí. Uviedla, že mimosporové konanie ovláda princíp materiálnej pravdy vyžadujúci od súdu úplné zistenie skutočného stavu veci, čomu je prispôsobená aj koncepcia dokazovania v tom smere, že sa súd nemôže spoliehať na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania ale aplikuje tzv. vyšetrovací princíp. Uviedla, že záujem spoločnosti na ochrane záujmov maloletých detí sa prejavuje aj v tom smere, že konanie o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom je možné začať aj bez návrhu a tiež, že konanie nie je spolplatnené v zmysle zákona o súdnych poplatkoch a prvoradým záujmom pri konaniach, ktorých účastníkom je maloleté dieťa je záujem tohto dieťaťa s poukazom na § 52, § 55 a § 57 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Poukázala na to, že návrh na úpravu styku otca s maloletými deťmi podal otec maloletých detí s odstupom 6 mesiacov od rozvodu manželstva, kedy sa o styku otca s maloletými deťmi nerozhodovalo, nakoľko rodičia prezentovali - obaja - že sa vedia na styku dohodnúť. Uviedla, že súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí a dospelých na základe vlastného uváženia, avšak ona navrhovala vyšetrenie otca znalcom z odboru psychiatrie, nakoľko jeho správanie bolo nepredvídateľné a prejavovalo sa psychickou nestabilitou, ktorá v nej vyvoláva obavy o maloleté deti v čase styku s otcom, pričom na jej návrh súd nereagoval. Uviedla, že v čase nariadenia znaleckého dokazovania prebiehal styk otca s maloletými deťmi v zmysle neodkladného opatrenia, o ktorom v odvolacom konaní rozhodol Krajský súd v Trenčíne dňa 31.01.2022 (prvostupňové rozhodnutie o neodkladnom opatrení bolo vydané Okresným súdom Prievidza dňa 08.12.2021) a v tom čase bola podaná správa z poradensko-psychologického procesu (22.11.2021), pričom bolo konštatované, že je narušený vzťah medzi rodičmi, avšak napriek tomu sa styk realizoval po dohode rodičov aj „nad rámec neodkladného opatrenia“. Má za to, že nakoľko dňa 15.11.2021 otec maloletých detí oznámil, že poradensko - psychologického procesu sa viac nebude zúčastňovať (preto bol proces ukončený), je zrejmé, že otec zapríčinil situáciu, ktorú sa súd rozhodol riešiť poverením znalca na vypracovanie znaleckého posudku, keďže matka nedala žiaden dôvod na nutnosť jeho vypracovania a mala snahu v ňom pokračovať a s otcom sa na styku s deťmi dohodnúť tak, aby bol najmä v záujme maloletých detí. Uviedla, že v tomto štádiu konania bolo vypracovanie znaleckého posudku nedôvodné, znalecký posudok nevyriešil a ani nezodpovedal otázky súdu tak, že na základe záverov znaleckého dokazovania mohol súd rozhodnúť, a preto musel byť znalec vypočúvaný na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol, resp. rodičov presvedčil o vhodnosti uzavretia rodičovskej dohody, ktorá v konečnom dôsledku kopírovala rozsah styku v zmysle neodkladného opatrenia, podľa ktorého styk prebiehal cca 8 mesiacov s tým, že bola doplnená len jedna noc otca strávená s maloletým O.. Má za to, že nariadenie znaleckého posudku sa javilo ako nadbytočné, nakoľko už vo svojom vyjadrení k znaleckému posudku zo dňa 22.07.2022 vyjadrila názor, že znalecký posudok len potvrdil ňou tvrdené skutočnosti a v podstate neposkytol súdu žiadne nové zistenia. Považovala znalecké dokazovanie z odboru detskej psychológie za nadbytočné, nakoľko ona mala pochybnosti o psychickom stave otca, na posúdenie ktorého nie je znalec z odboru detskej psychológie kvalifikovaný, ako sám znalec skonštatoval v texte znaleckého posudku. Má za to, že vzhľadom na vyšetrovací princíp súdneho mimosporového konania nemohla „zabrániť“ nariadeniu znaleckého dokazovania, a preto sa javí ako nespravodlivé, že sa má podieľať na trovách štátu spočívajúcich v znaleckom dokazovaní, a to v sume cca 600,- eur, keď ona žiadnym spôsobom ani svojim správaním nezapríčinila z pohľadu súdu potrebu jeho vypracovania, avšak sa javí ako spravodlivé, aby súd zaviazal na náhradu trov konania rodiča, ktorý z pohľadu súdu „nutnosť“ nariadenia znaleckého dokazovania spôsobil.“ Poukázala na to, že rozhodnutie rodičov uzavrieť rodičovskú dohodu vypracovaný znalecký posudok žiadnym spôsobom neovplyvnil. Podľa jej názoru mal konajúci súd v rozhodovaní o trovách konania vychádzať z § 55 CMP, kedy k náhrade trov štátu za vypracovaný znalecký posudok mal byť zaviazaný len otec maloletých detí. Na základe vyššie uvedeného navrhla, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP napadnutý rozsudok vo výroku VII. zmenil tak, že prizná štátu nárok na náhradu trov konania voči otcovi v rozsahu 100 %.

3. K podanému odvolaniu sa otec maloletých detí ani kolízny opatrovník písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť v napadnutej časti výroku VII. podľa § 387 ods. 1 CSP.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., III., IV., V., VI. a VII. vo vzťahu k otcovi maloletých detí odvolaním nebol napadnutý, preto je v tejto časti právoplatný a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

6. Matka maloletých detí v podanom odvolaní namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko návrh na úpravu styku otca s maloletými deťmi podal otec maloletých detí, súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológia na základe vlastného uváženia, avšak ona navrhovala vyšetrenie otca znalcom z odboru psychiatrie, a že nariadenie znaleckého posudku sa javilo ako nadbytočné, keďže znalecký posudok len potvrdil ňou tvrdené skutočnosti a v podstate neposkytol súdu žiadne nové zistenia.

7. Preskúmaním napadnutého rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak náhradu trov štátu, ktoré vznikli v dôsledku nariadeného znaleckého dokazovania, rozdelil medzi oboch rodičov, nakoľko v mimosporových konaniach nemožno hovoriť o úspechu alebo neúspechu účastníka vo veci. Štát má proti účastníkom konania právo na náhradu nákladov konania, ktoré platil (§ 57 v spojení s § 49 ods. 1 CMP) aj v konaniach, v ktorých účastníci nemali postavenie sporových strán, teda v konaniach, ktoré sú vecne oslobodené od súdnych poplatkov alebo v ktorých účastníci sú osobne oslobodení od súdnych poplatkov. Pre priznanie náhrady trov konania, ktoré platil štát, nie je smerodajné, či dokazovanie bolo nariadené súdom ex offa (z vlastného podnetu súdu), alebo na návrh niektorého z účastníkov konania, keďže v mimosporovom konaní má súd povinnosť zisťovať skutočný stav veci a vykonať na toto zistenie aj také dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli (§ 35, § 36 CMP). Vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je vykonanie dokazovania predovšetkým v záujme maloletého dieťaťa, nie v záujme niektorého z jeho rodičov. Z toho vyplýva, že vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, má štát právo na náhradu trov konania proti každému z rodičov v rovnakom rozsahu.

8. Matka v podanom odvolaní namietala, že návrh na úpravu styku podal otec maloletých detí, znalecké dokazovanie znalcom z odboru Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí a dospelých nariadil na základe vlastného uváženia súd prvej inštancie, pričom ona navrhovala vyšetrenie otca znalcom z odboru psychiatrie, teda svojim správaním nezapríčinila z pohľadu súdu potrebu vypracovania znaleckého posudku z odboru detskej psychológie (tento považovala za nadbytočný, keďže neposkytol súdu žiadne nové zistenia), a preto by mal trovy znaleckého dokazovania znášať otec maloletých detí. Odvolací súd sa s touto námietkou nestotožnil. Je nesporné, že otec podal návrh na úpravu styku, avšak matka vo vyjadrení k návrhu otca sama vyjadrila potrebu úpravy styku otca s maloletými deťmi, nakoľko sa ako rodičia nevedia o rozsahu a spôsobe styku dohodnúť, teda súd prvej inštancie bol povinný v zmysle ustanovenia § 35 CMP zistiť skutočný stav veci. Na tento účel slúžilo aj vykonanie dôkazu, ktorý súd považoval za potrebný na zistenie skutočného stavu veci (§ 36 CMP), a to nariadenie znaleckého dokazovania. Bolo na úvahe súdu, aké dôkazy vykonať na zistenie skutočného stavu veci a na zistenie, či je alebo nie je v záujme maloletých detí úprava styku v rozsahu požadovanom otcom maloletých, prípadne v inom rozsahu. Z tohto dôvodu je námietka matky maloletých neopodstatnená. Odvolací súd zdôrazňuje, že posudzovanie citových väzieb medzi maloletými deťmi a ich rodičmi, posudzovanie vplyvu prostredia a sociálnych vzťahov oboch rodičov na maloleté deti, posudzovanie či výchovný vplyv rodičov môže negatívne vplývať na zdravý fyzický a psychický vývin maloletých detí, aký emočný prístup majú maloleté deti k obojmu rodičom, a teda posudzovanie vhodnosti úpravy styku z psychologického hľadiska nariadeným znaleckým dokazovaním je v každom prípade v záujme všetkých účastníkov konania a riadneho zistenia skutočného stavu veci, pričom so zreteľom na okolnosti preskúmaného prípadu nie je iba dôsledkom nereálnych predstáv rodičov detí o úprave styku. V súvislosti s námietkou matky maloletých, že nenavrhovala znalecké dokazovanie z odboru detskej psychológie, ale z odboru psychiatrie, kde sa mal posúdiť psychický stav otca a jeho spôsobilosť o deti sa počas jeho styku s nimi postarať, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v rámci nariadeného znaleckého dokazovania, znalec posúdil aj vplyv prostredia a sociálnych vzťahov matky a otca na maloleté deti a zodpovedal na otázku, či výchovný vplyv rodičov (resp. niektorého rodiča) môže negatívne vplývať na zdravý fyzický a psychický vývin maloletých detí. Závery vyplývajúce z tohto znaleckého dokazovania v spojení s výpoveďou ustanoveného znalca na pojednávaní dňa 07.10.2022 odvolací súd považuje za spôsobilé pre posúdenie schopnosti otca maloletých detí starať sa o ne počas jeho styku s nimi, prípadne pre posúdenie, či jeho výchovný vplyv by mohol negatívne vplývať na zdravý fyzický a psychický vývin maloletých detí, čo matka výslovne spochybňovala (podanie matky zo dňa 16.06.2021).

9. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku VII. vo vzťahu k matke maloletých detí ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

10. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keď nezistil žiadne okolnosti stanovené v § 53 až 55 CMP, pre ktoré by mal o trovách konania rozhodnúť iným spôsobom.

11. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).